

Bijlage f: Toelichting benutting participatie-opbrengsten Windpark Hanze

Inleiding

In de technische notitie over het begrotingsproces (AV oktober 2023) is aangekondigd dat het college bij de begrotingsbehandeling een voorstel zou voorleggen over het benutten van de participatie-inkomsten van Windpark Hanze en de bestemmingsreserve Windpark Hanze. Dit mede naar aanleiding van de toezegging van het college bij de behandeling van de Kadernota.

Huidige situatie en genomen besluiten met betrekking tot de participatie-inkomsten

Op 27 maart 2018 heeft de AV ingestemd met de deelname in Windpark Hanze om hiermee invulling te geven aan de duurzaamheidsdoelstellingen die waren vastgelegd in het masterplan duurzame energie. Onderdeel van de deelname was het ter beschikking stellen van een achtergestelde lening aan Windpark Hanze van maximaal € 10 miljoen. Over deze lening ontvangt het waterschap een marktconforme rente.

Op 27 maart heeft de AV besloten een bestemmingsreserve Windpark Hanze te vormen waarin de (rente) opbrengsten van Windpark Hanze worden gedoteerd als extra zekerheid, tot het moment dat het park stabiel draait. Op het moment dat het park stabiel draait, konden rente-inkomsten worden ingerekend in de begroting. In de huidige meerjarenraming zijn de rente-inkomsten ingerekend vanaf het jaar 2025, ervan uitgaande dat het park dan stabiel draait. Tot dat moment is ervan uitgegaan dat de participatie-inkomsten worden gedoteerd in de bestemmingsreserve.

De hoogte van de bestemmingsreserve bedraagt begin 2024 naar verwachting bijna € 1,2 miljoen. In 2024 bedragen de opbrengsten naar verwachting ca € 0,4 miljoen. Buiten het feit dat de bestemmingsreserve dient als extra zekerheid, is er nog geen concreet bestedingsdoel aangewezen voor deze middelen.

Stroomafname Windpark Hanze en de energiestrategie:

Onderdeel van de deelname van het waterschap in Windpark Hanze is dat het waterschap afnamerechten heeft van de stroom tegen een marktconforme prijs. In 2021 heeft het waterschap de afspraken hierover uitgewerkt, wat heeft geresulteerd in een overeenkomst (een Power Purchase Agreement, oftewel een "PPA") mbt de afname van de stroom. De prijs die het waterschap betaalt voor de stroom is gebaseerd op de EPEX-prijs¹, waar de stroomprijs van uur tot uur verschilt. Wijzigende marktomstandigheden werken hierdoor sneller door in de kosten van het waterschap. Dit is anders dan voorheen waarbij het waterschap de energie samen met andere waterschappen inkocht en de prijs voor een langere periode vastlag.

In februari 2022 heeft de AV de energiestrategie vastgesteld. Een van de doelen hieruit is dat het waterschap ernaar streeft om de duurzame energie die we opwekken (bijna) gelijk willen verbruiken en zodoende toewerken naar een fossielvrij energieverbruik. Hiervoor is een goede sturing op het verbruik noodzakelijk. In de energiestrategie zijn hiervoor onder andere de volgende (tussen)doelen opgenomen:

- *Eind 2025 zijn bij de Noordoost Polder (NOP) en Zuidoost Flevoland (ZOF) de hoofdgemalen en kleinere gemalen klaar voor flexibele sturing.*
- *Eind 2025 zijn de onderzoeken en testen afgerond voor de watersystemen NOP. Uit de resultaten blijkt hoe we de manier van bemalen kunnen optimaliseren voor energieverbruik. Op basis van deze resultaten kunnen we een besluit nemen.*
- *Eind 2030 zijn de onderzoeken en testen afgerond voor de watersystemen ZOF. Uit de resultaten blijkt hoe we de manier van bemalen kunnen optimaliseren voor energieverbruik. Op basis van deze resultaten kunnen we een besluit nemen.*

De energiestrategie is voor een belangrijk deel opgesteld in de tijd dat marktomstandigheden nog een stuk rustiger waren. Inmiddels zijn deze omstandigheden aanzienlijk gewijzigd en zijn fluctuaties in de energieprijzen sterk toegenomen, waarbij onder andere te zien is dat de energieprijzen vaak laag zijn op het moment dat er veel duurzame energie beschikbaar is in de markt. De gewijzigde marktomstandigheden versterken het belang om energie af te nemen op het

¹ Dit is de handelsplaats waar elektriciteit op dagbasis wordt verhandeld. De EPEX is een spotmarkt, waar wordt gehandeld in uur-prijzen.

moment dat er duurzame energie beschikbaar is en de kosten laag zijn. De grootste kansen om duurzaamheids- en doelmatigheidswinst te behalen met een goede sturing liggen bij de gemalen. Daarvoor zal een meer geavanceerde en geautomatiseerde sturing ingericht moeten worden. Deze sturing moet leiden tot een optimaal bemalingsregime. Een regime waarbij doelen in balans worden gebracht in het kader van de: waterkwantiteit, waterkwaliteit, kosten, energietransitie en duurzaamheid.

Hiernaast wordt een goede sturing op het energieverbruik ook steeds belangrijker in relatie tot de beschikbare netcapaciteit en de problematiek van netcongestie. Een goede sturing kan helpen om interne knelpunten in de beschikbare netcapaciteit te verhelpen. Breder zou een goede sturing ook kunnen bijdragen aan de bredere maatschappelijke problematiek rondom netcapaciteit.

Voorstel college mbt benutting participatie-opbrengsten Windpark Hanze

De afname van de stroom van Windpark Hanze is complex en leidt tot wijzigingen in zowel het primaire proces als bij de administratie/ondersteunende processen. De organisatie is bezig om dit zo goed mogelijk voor te bereiden, maar duidelijk is ook dat vanaf 2024 een leerperiode start, waarin het waterschap toewerkt naar een goede inrichting en betere, optimale sturing van het energieverbruik. De huidige marktomstandigheden vergroten tegelijkertijd de noodzaak, maar nadrukkelijk ook kansen op het gebied van zowel duurzaamheid, kosten en netcapaciteit. Het college wil deze kansen zo snel mogelijk benutten en de realisatie van tussendoelen uit de energiestrategie versnellen. Om dit, *waar mogelijk*, te kunnen realiseren, stelt het college voor om de bestemmingsreserve en de opbrengsten van Windpark Hanze in 2024 in te zetten om de hiervoor benodigde middelen (voor o.a. onderzoek, advies, software en capaciteit) beschikbaar te stellen met een maximum van € 200.000.

In de begroting is het energiebudget gebaseerd op de prijzen zoals die gelden op de forward markt. De huidige marktomstandigheden laten sterke fluctuaties zien in de energieprijzen. Vanaf 2024 werken deze ook direct door de energiekosten van het waterschap, wat schommelingen in de totale kosten met zich mee kan brengen, zeker in de leerperiode die vanaf 2024 start. Om deze schommelingen op te vangen en zodoende een bijdrage te kunnen leveren aan de doelstelling van een beperkte, stabiele tariefsontwikkeling, stelt het college voor om, naast de hierboven genoemde inzet van € 0,2 miljoen) de bestemmingsreserve Windpark Hanze en de opbrengsten van Windpark Hanze in 2024 in te zetten om schommelingen in de kosten op te vangen tot maximaal (de som van) de omvang van de bestemmingsreserve en de opbrengsten Windpark Hanze in 2024.

Zoals aangegeven start vanaf 2024 een leerperiode. Het is op voorhand lastig te bepalen tot wanneer deze duurt en of het wenselijk blijft om de bestemmingsreserve te gebruiken om schommelingen in de energiekosten op te vangen. Voorgesteld wordt daarom vooralsnog uit te gaan van een periode van 2 jaar. Daarna kan zo nodig worden voorgesteld om de periode te verlengen.